

RAVON JAARVERSLAG 2003 & 2004

REPTIELEN AMFIBIEËN VISSEN ONDERZOEK NEDERLAND

foto: Johan de Jong

Projecten

Inhaalslag

In 2004 heeft RAVON van het ministerie van LNV opdracht gekregen voor het project Inhaalslag Verspreidingsonderzoek. Vele vrijwilligers hebben verouderde waarnemingen van amfibieën en reptielen herbevestigd. De uitgebreide databank draagt bij aan goed soortenbeleid, goede ruimtelijke ontwikkelingsplannen en een gedegen invulling van de Ecologische Hoofdstructuur.

Amfibieëntunnels

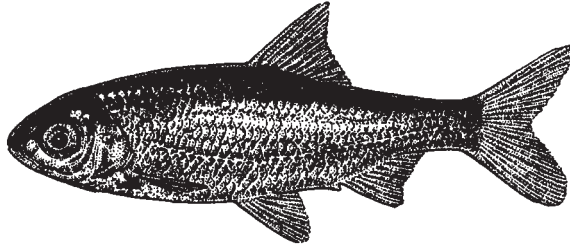
In 2003 en 2004 heeft RAVON, met subsidie van zeven provincies (Drenthe, Gelderland, Limburg, Zuid-Holland, Groningen, Utrecht en Flevoland) een onderzoek naar amfibieëntunnels uitgevoerd. Er is gekeken naar de aanleg, de gebruikte materialen en het onderhoud van de voorzieningen. Uit het onderzoek blijkt dat de voorzieningen veelal niet voldoen aan de constructie-eisen en dat er amper rekening gehouden wordt met de acceptatie-eisen van amfibieën. Op basis van de knelpunten zijn aanbevelingen gedaan en is voor de aanleg en het onderhoud van voorzieningen een handzame controlelijst opgesteld.

Habitatrichtlijn

In opdracht van het ministerie van LNV heeft RAVON een adviesrapport opgesteld over de belangrijkste leefgebieden van kamsalamander, bittervoorn, kleine en grote modderkruiper en rivierdonderpad. Dit gebeurde in het kader van de aanwijzing van Habitatrichtlijngebieden. Op grond van dit rapport heeft het ministerie een aantal belangrijke leefgebieden van kamsalamander, grote modderkruiper en rivierdonderpad aangewezen.

foto: Wilbert Bosman

Soorten in de lift

Soortenbescherming begint duidelijk zijn vruchten af te werpen. Zo is op een aantal plaatsen de boomkikker de afgelopen jaren sterk toegenomen, kruipt de geelbuikvuurpad uit zijn diepste dal en breidt ook de muurhagedis zich uit in Maastricht.

Prioritaire soorten Noord-Brabant

De provincie Noord-Brabant heeft RAVON een lijst van prioritaire amfibieën, reptielen en vissen laten opstellen in het kader van haar provinciale soortenbeleid. Voor enkele soorten blijkt Noord-Brabant van uitzonderlijk belang. Zo komt 60% van de Nederlandse vinpootsalamanders in deze provincie voor! Met enkele soorten gaat het erg slecht. Door dit rapport staan ze nu hoog op de provinciale agenda.

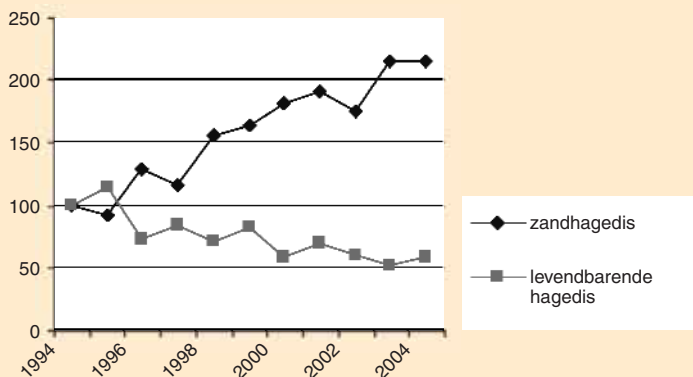
Life-ambition

In 2003 is RAVON gestart met het opstellen van een projectvoorstel ter financiering van soortbeschermingsmaatregelen in Habitatrictlijngebieden. Het project is tbv de geelbuikvuurpad, kamsalamander, boomkikker, knoflookpad en vroedmeesterpad en is medegefinancierd door het Programma LIFE - NATUUR van de Europese Commissie. Het project AMBITION (Amphibian Biotope Improvement In The Netherlands) is gezamenlijk ingediend met Staatsbosbeheer (hoofdaanvrager), Natuurmonumenten, Landschap Overijssel, Stichting Landschapsbeheer Gelderland en Stichting IKL. Medefinanciers zijn het ministerie van LNV en de provincies Overijssel, Gelderland en Limburg, ICES - Natte Natuur en de Nationale Postcodeloterij. In het voorjaar van 2004 is het project van totaal € 1,3 miljoen door de EU gehonoreerd. RAVON voert de technische ecologische advisering en de monitoring uit, verzorgt twee grensoverschrijdende werkbijeenkomsten en maakt folders.

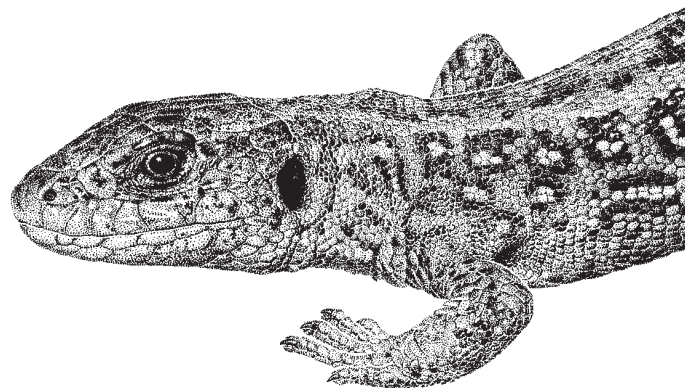
foto: Wilbert Bosman

Twee hagedissen in het meetnet nader beschouwd.

De zandhagedis neemt in Nederland duidelijk toe, vooral in de duinen. Deze soort lijkt te profiteren van de toename van een op dynamiek gericht beheer in de duinen en mogelijk ook van het warmer wordende klimaat. De levendbarende hagedis neemt sinds 1995 af. Oorzaken zijn vooral verdroging, versnippering en verbossing. Bron: RAVON/CBS

Internationaal

Important Herpetological Areas

RAVON is voornamelijk in Nederland actief, maar er zijn ook internationale contacten en projecten. Zo hebben The Herpetological Conservation Trust en Alterra in opdracht van het ministerie van LNV een overzicht samengesteld van de belangrijkste gebieden voor amfibieën en reptielen in Europa. RAVON heeft de gebieden in Nederland met een bijzonder belang voor de herpetofauna geselecteerd.

Ecologisch onderzoek

RAVON houdt zich ook bezig met ecologisch onderzoek. In het kader van het beschermingsplan knoflookpad wordt onderzoek verricht aan de (a)biotische karakteristieken van voortplantingswateren en kolonisatieduur van nieuw aangelegde wateren. Ook is onderzoek verricht naar de landhabitat van de knoflookpad. Voortvloeiend hieruit is, in een gebied waar de knoflookpad in een volledig agrarische omgeving leeft, in samenwerking met Natuurmonumenten een aantal voormalige landbouwpercelen ingericht als aardappel- en graanakker. De knoflookpad accepteerde deze akkers direct als zijn landhabitat. Het onderzoek wordt financieel ondersteund door de Provincie Gelderland en Peeze koffie.

Stichting RAVON
Postbus 1413
6501 BK Nijmegen
024 - 3653270
www.ravon.nl
kantoor@ravon.nl

Het complete jaarverslag kunt u vinden op onze website www.ravon.nl.

De Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) coördineert het inventariseren en monitoren van reptielen, amfibieën en vissen in Nederland. Honderden deskundige en enthousiaste vrijwilligers inventariseren en monitoren jaarlijks vele gebieden. Op basis van de verzamelde gegevens zet RAVON zich in voor een betere bescherming en het duurzaam behouden van de soorten en hun leefgebieden.

foto: Arnold van Rijsewijk

foto omslag: Johan de Jong

Van gegevens naar bescherming

RAVON Werkgroep Monitoring in Amsterdam coördineert al zo'n tien jaar de meetnetten amfibieën en reptielen in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring. Bij RAVON vestiging Nijmegen zijn het verspreidingsonderzoek en de soortenbescherming gehuisvest.

In opdracht voert RAVON ook professionele inventarisaties uit, evenals kennisintensieve opdrachten. Verder zijn we betrokken bij het opstellen van voorlichtingsmateriaal en geven we praktijkgerichte cursussen. Bovendien is RAVON actief bij het opstellen en uitvoeren van beschermingsplannen, zoals voor de boomkikker en de knoflookpad.

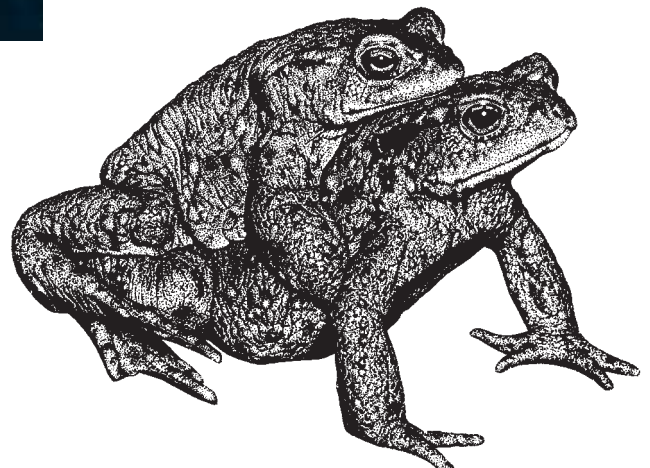

foto: Johan de Jong

Illustraties: Bas Teunis

Organisatie

Medewerkers

In 2004 zijn belangrijke stappen in de verdere professionalisering van RAVON gezet. Aan het eind van het jaar zijn een directeur (Rob van Westrienen), een secretaresse en een nieuwe projectleider aangesteld.

In 2004 waren er 18 personen werkzaam bij RAVON, waarvan 6 personen in Amsterdam en 12 in Nijmegen.

Donateurs

Ruim 800 donateurs ondersteunen het werk van RAVON. Zij ontvangen het landelijk RAVON-tijdschrift en zijn lid van een van onze provinciale afdelingen. Tevens worden voor en door de donateurs jaarlijks landelijke activiteiten georganiseerd zoals meerdaagse excursies en symposia.

Financiën

Een belangrijk deel van onze financiën verkrijgen wij door het uitvoeren van betaalde opdrachten. In 2003 bedroeg de omzet van RAVON € 450.000,- en in 2004 € 530.000,-. De financiële reserve van RAVON is in 2003 en 2004 gegroeid.

DANK!

Dank gaat uit naar de vele honderden vrijwilligers evenals naar de opdrachtgevers:

Alterra, Bureau Natuurbalans - Limes Divergens, EcoGroen Advies, Ecologisch Adviesbureau Cools, gemeente Arnhem, Beuningen, Nijmegen, Veghel en Zwolle, Grontmij, Helicon Opleidingen Velp, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Het Natuurloket, Natuurmonumenten, Oranjewoud, OVO, Poort van Den Bosch, Projectorganisatie Betuweroute, Provincie Flevoland, Gelderland, Limburg, Noord-Brabant en Overijssel, PSO, Rijkswaterstaat, RIVM, Staatsbosbeheer, Tauw, VOFF, Waterschap Aa en Maas en Waterschap Groot Salland.